

**ВОРОНІНА В.Л.
ЧЕРНИШ В. В.**

ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ РУХУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Анотація: У статті розглянуто особливості документального оформлення та аналітичного обліку руху готової продукції на виробничих підприємствах.

Аннотация: В статье рассмотрены особенности документального оформления и аналитического учета движения готовой продукции на производственных предприятиях.

Summary: The article describes the features for documenting and analytical account of the movement of finished products in manufacturing plants.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки підприємствам надані значні права і можливості у реалізації своїх економічних інтересів, організації виробництва, збуту продукції. Для кожного підприємства готова продукція відіграє важливу роль у складі його оборотних активів та займає домінуючу позицію у здійсненні його господарської діяльності. Отже актуальністю документального відображення руху готової продукції є те, що саме випуск і реалізація продукції впливає на фінансові результати роботи підприємства, адже реалізація готової продукції - це основне джерело формування доходу підприємства.

Аналіз літературних джерел свідчить про значний інтерес вчених до питання документального оформлення та обліку руху готової продукції. Ці питання знайшли відображення в працях вітчизняних вчених: Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, С.Ф. Голова, В.І. Єфименка, І.В. Жиглей, М.В. Кужельного, В.Г. Линника, В.М. Мурашка, В.М. Пархоменка, І.І. Пилипенка, Л.К. Сук, В.Я. Савченка, В.В. Сопка:, а також зарубіжних вчених: Д. Блейка, Б. Нідлза, Е.С. Хендерксена, Ч.Т. Хонгрена.

Постановка завдання. Процес реалізації та відвантаження готової продукції є одним із найважливіших етапів господарської діяльності підприємства, що завершує кругообіг капіталу. Завдяки цьому процесу

визначається корисність виробленого продукту щодо суспільства, його конкурентоспроможність і відповідність вимогам споживачів. Метою даної статті є розгляд і дослідження основної документації щодо руху готової продукції на підприємствах.

Виклад основного матеріалу. До готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів: відповідає затвердженим стандартам; пройшла технічний контроль підприємства і здана на склад або замовнику (покупцю) згідно з діючим порядком прийняття продукції [5]. Продукція є результатом виробництва. Всі елементи виробничого процесу – сировина, матеріали, які перебувають на різних його стадіях – утворюють незавершене виробництво.

Розглянемо визначення поняття «готова продукція» за різними авторами.

Таблиця 1

Систематизація визначень поняття „готова продукція”

Автор	Визначення
1	2
Глушков И.Е.[1]	Готова продукція – кінцевий продукт виробничого процесу підприємства
Кожин В.Я.[2]	Готова продукція — продукція, завершена у виробництві і підготовлена до продажу або відправки замовнику, до вивезення з підприємства-виробника
Ламискін И.А.[3]	Готова продукція являється частиною матеріально-виробничих запасів, призначених для продажу (кінцевий результат виробничого циклу, активи, завершені обробкою (комплектацією), технічні та якісні характеристики яких відповідають умовам договору або вимогам інших документів, у випадках, встановлених законодавством)

Мешко Н.П.[4]	Готова продукція - продукція (товар), вироблена з використанням давальницької сировини (крім тієї частини, що використовується для проведення розрахунків за її переробку) і визначена як кінцева у контракті між замовником і виконавцем
Федосова Т.В.[6]	Готова продукція - продукція, яка пройшла всі послідовні стадії технічного процесу, включаючи упаковку, маркування, контроль якості, і готова до реалізації

Підсумовуючи всі ці визначення, можна зробити висновок, що готова продукція — це виріб (напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції (рис. 1).

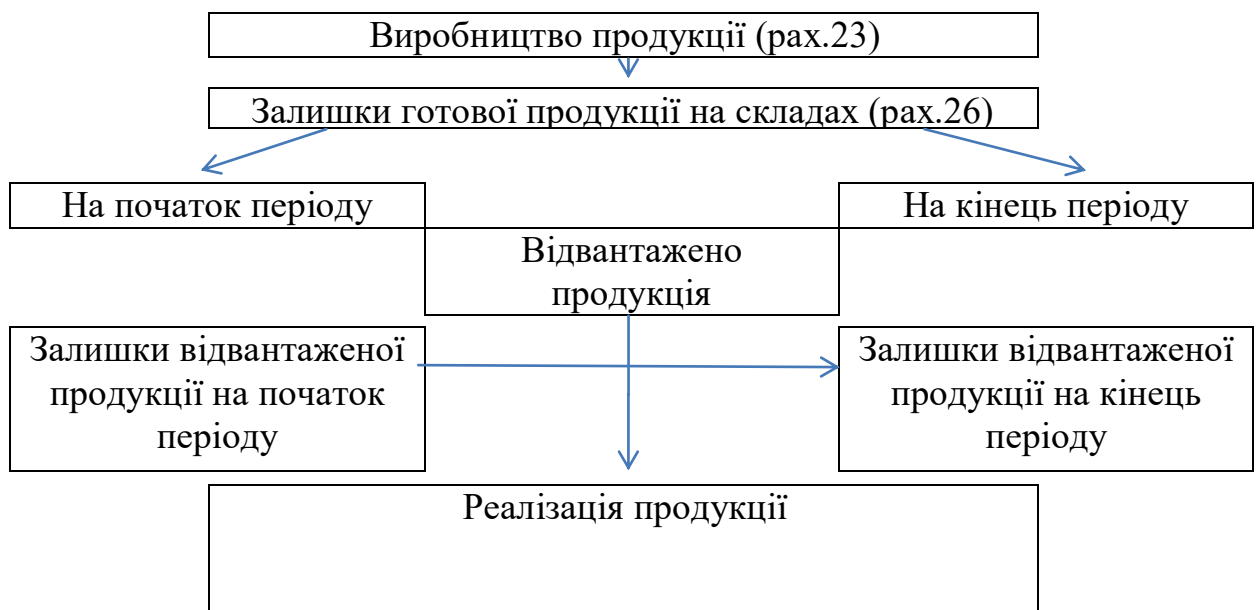

Рис 1. Взаємозв'язок між виробництвом, залишками і реалізацією продукції.

Підприємства України, не залежно від їх форм власності та видів діяльності, переходять до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, а це для підприємств несе за собою більшість

проблем пов'язаних з їх використанням. Звідси постають і основні задачі та напрямки вивчення проблеми обліку готової продукції згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку, а саме: вивчення постановки та організації облікової політики підприємства; вивчення відповідності готової продукції до національних стандартів; вивчення обліку виробництва, надходження, реалізації, руху та правильності документального відображення готової продукції.

Перехід до ринкової економіки потребує від підприємств підвищення ефективності виробництва, конкурентноздатності продукції і послуг на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, ефективних форм господарювання і керування виробництвом, подолання безгосподарності, активізації підприємництва, ініціативи і т.д.

Усі елементи виробничого процесу — сировина, матеріали, які перебувають на різних стадіях технологічного процесу, утворюють незавершене виробництво та формують вид виробничого запасу.

Важливу роль збереження і оприбуткування отриманої з виробництва продукції відіграє своєчасне її оформлення первинними документами.

Відвантаження готової продукції покупцям проводять на підставі первинних документів: наказів-накладних або розпоряджень відділу збуту. У первинній документації зазначають номер замовлення та адресу, за якою відправляють продукцію, кількість місць, вид упаковки, масу, та інші дані, що характеризують відвантажену продукцію.

Багато підприємств України займаються виробничою діяльністю, до їх складу відноситься і досліджуване Публічне Акціонерне Товариство «Біловодський КХП», яке займається виробництвом борошна, комбікормів, зберіганням зерна, очисткою його від домішок і наданням послуг з доставки продукції у різні регіони України.

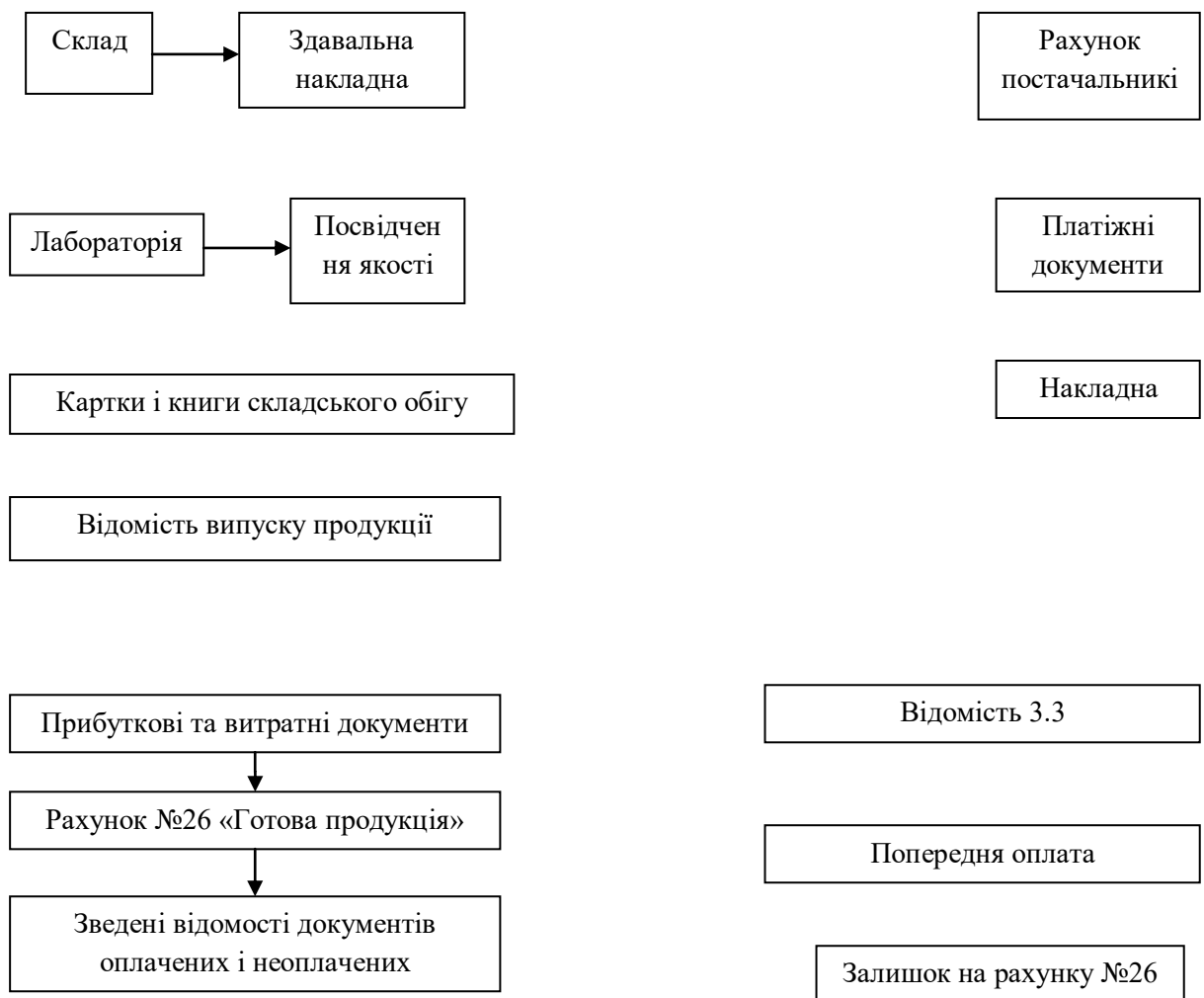

Рис 2 . Рух готової продукції та її продажу

Обсяг виробництва і реалізації продукції є взаємозалежними показниками. В умовах обмежених виробничих можливостей і необмеженому попиті на перше місце висувається обсяг виробництва продукції. Але, в міру насичення ринку і посилення конкуренції, не виробництво визначає обсяг продажів, а навпаки, можливий обсяг продажів є основою розробки виробничої програми. Підприємство повинне робити тільки ті товари й у такому обсязі, що воно може реально реалізувати.

Документальний облік процесу виробництва залежить від конкретних умов, властивостей і характеру технологій та організації виробництва і визначається індивідуальними особливостями. Інколи виготовлення одного продукту різними технологічними прийомами вимагає різної системи

групування статей витрат собівартості продукції. А це, безпосередньо, впливає на порядок документального оформлення руху готової продукції.

Особливістю документального оформлення переробки власного зерна пшениці ПАТ «Біловодський КХП» є те що, перед початком переробки партії зерна млинзавод подає до відділу заготівлі зерна заявку, де вказує, скільки зерна, якого класу і яких якісних показників потрібно подати на млин.

Відділ заготівлі зерна виписує Наказ на переміщення і відвантаження зерна і готової продукції: борошно, висівки і кормові відходи (ф.№ ЗП-22). В наказі вказується найменування, кількість і якість зерна, яке необхідно перемістити на млин.

Зерно пшениці надходить на млинзавод з елеватора по Товарно-транспортними накладними (спец. ф.№ 1 (хлібопродукти)) на відпуск зерна, борошна, кормових відходів, висівок, де вказується кількість поданого на млин сировини. Якісні показники зерна вказані в Картці аналізу зерна (ф. № 47), наданому зерновою лабораторією комбінату хлібопродуктів.

Посвідчення про якість (ф.№№ 40-44) видаються лабораторіями хлібоприймальних пунктів, реалізаційних і хлібних баз, борошномельних; круп'яних, комбікормових, кукурузооброблюваних підприємств на зерно (ф. № 42), муку (ф.№ 40), крупу (ф.№ 41), комбікорма (ф.№ 43), фуражу (ф. № 44), які відгружаються залізничним і водяним транспортом.

Посвідчення заповнюється на даних карточках аналізу зерна борошна, крупи, і об'єму фуража (ф.№№ 45 - 48), підписується лаборантом, який проводить аналіз і начальником воробничи – технологічної лабораторії, та, за його відсутності, старшим по зміні лаборантом. При цьому, розбірливо повторюються прізвища осіб, які підписують посвідчення.

У виробництво зерно відпускається за Розпорядженням на відпуск зерна в переробку (ф.№ 109) із зазначенням кількості і якості сировини, підписаним директором і начальником виробничо-технологічної лабораторії.

З виробництва готова продукція оприбутковується згідно з Накладною на здачу продукції з виробництва на склад (ф.№ 112), яку оформляє бригадир кожної зміни на підставі показань лічильників готової продукції.

Відпуск готової продукції споживачам здійснюється за Товарно-транспортними накладними (спец. ф.№ 1 (хлібопродукти)) із зазначенням кількості продукції, що відвантажується. Також виписується товарна і податкова накладні, де вказано кількість, ціна і загальна вартість продукції.

На підставі первинних документів завідуючий складом готової продукції складає Звіт про рух хлібопродуктів на елеваторах і складах (ф.№ ЗП-14).

На руки покупцю, також, видається Посвідчення про якість борошна (ф.№ 40), де вказуються якісні показники готової продукції.

Після завершення переробки партії власного зерна, начальником виробничо - технологічної лабораторії складається Акт про зачищення виробничого корпусу і результати переробки зерна пшениці (ф.№ 117), де вказується кількість переробленого зерна за класами, його якісні показники, розрахунковий та фактичний виходу готової продукції і відхилення, визначення розрахункового фактичного виходу продукції і аналіз ефективності використаного зерна на виробництві. Виходи поділяються на: базисний, розрахунковий, фактичний. Базисний - кількість продукції, яка повинна бути при визначеному типі помолу із зерна базисних кондицій. Розрахунковий - кількість продукта, визначена шляхом розрахунку з використанням норм скидок або надбавок до величин базисного виходу в залежності від фактичної якості переробленого зерна. Фактичний - маса отриманої продукції у відсотках від маси фактичного переробленого зерна за будь-який період часу, зміну, декаду, місяць.

Розрахунок за відвантажену готову продукцію здійснюється споживачами шляхом перерахування грошових коштів на розрахунковий рахунок підприємства платіжними дорученнями.

Аналогічна схема діє при переробці власного зерна жита і відпуску готової продукції житнього млина.

Висновки. Випуск і реалізація готової продукції впливає на фінансовий результат роботи підприємства. Основним джерелом формування доходу підприємства є реалізація готової продукції, виконання робіт або наданих послуг. Готова продукція відіграє важливу роль у складі його оборотних активів та займає домінуючу позицію у здійсненні його господарської діяльності. Нами розглянуто особливості документального оформлення руху готової продукції підприємства зернопереробної галузі виробництва.

Література:

1. Глушков И.Е. Бухгалтерский учет на современном предприятии / Глушков И.Е. - М: Конус, 2001 г. – 208 с..
2. Кожин В.Я. Бухгалтерский учет. Пособие для начинающих / Кожин В.Я. - М., 2001г. – 152 с.
3. Ламыкин И.А. Бухгалтерский учет: [учебник] / Ламыкин И.А. - М., 2000 г. – 249 с.
4. Мешко Н.П. Трансформація процесів управління реалізації готової продукції в умовах переходу до ринку : автореф. дис.на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук: спец. 08.02.03; Дніпропетр. держ. ун-т. — Дніпропетровськ, 2000г. — 20 с.
5. Перевераєва О. Облік готової продукції // Головбух. – № 11 (394). – 2006. – С. 20–25.
6. Федосова Т.В. Бухгалтерский учет / Т.В. Федосова - Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2007 г. - 364 с.